

ת"פ 6206/05/18 - מדינת ישראל, משרד האנרגיה והתשתית/מינהל הדלק נגד ישי חטבי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 6206-05-18 מדינת ישראל ואח' נ' חטבי
תיק חיצוני:

בפני מאשימה	כבוד השופט דב פולוק
נגד נאשמים	1. מדינת ישראל 2. משרד האנרגיה והתשתית/מינהל הדלק
	ישי חטבי

החלטה

בפני בקשת הנאשם לעיון בחומרי חקירה בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש] (להלן: "החסד"פ").

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום ובו שלושה אישומים לפיהם עסק הנאשם באופן קבוע במסחר, הובלה, החסנה ושינוע של מכלי גז ועשה זאת ללא רישיון לעסוק בתחום הגז. הבקשה שבפנינו נוגעת באישום השלישי. באישום זה מואשם הנאשם בביצוע העבירות הבאות:

עבירה של איסור עיסוק, עבירה לפי סעיף 2(א) לתקנות הגז יחד עם סעיפים 9, 25(א) ו-29 לחוק הגז.

עבירה של ניסיון לספק ולמכור גז ללא היתר, עבירה לפי סעיפים 3, 4, 6, ו-10 לצו הפיקוח יחד עם סעיפים 5, 15 ו-39(ג) (4) לחוק הפיקוח, יחד עם סעיף 25 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

ועבירה של הפרעה לאדם מוסמך לבצע את סמכויותיו, עבירה לפי סעיף 39(ג) (1) לחוק הפיקוח.

באישום זה נטען שביום 8.3.2020 ערכו נציגי המאשימה פעילות יזומה בה ביימו אירוע של קניית מכלי גז מ מהנאשם. במסגרת הפעילות התקשר המפקח תומר מונסונגו (להלן: "תומר") לטלפון הנייד של הנאשם. בשיחה בינו לנאשם הזמין תומר שני מכלי גז מ במשקל 12 ק"ג למקום שנקבע ביניהם בירושלים. בהמשך אותו יום הנאשם הגיע למקום במכונית יונדאי ושם תומר ושאר המפקחים הזדהו בפניו.

ברכבו של הנאשם נתפסו 7 מכלי גז מ במשקל 12 ק"ג השייכים לחברות "סופר גז", "אמישרגז", "פז-גז" ו"דור-גז", המכלים היו עטופים בשמיכה ובדים.

כן נמצאו ברכב אביזרים הקשורים להתקנת גז בהם פליירים, מפתחות שבדיים, פטישים, סלילי נחושת ווסתים וגלאי עשן. במכונית נמצאו גם כרטיסי ביקור ופנקס כתובות.

בבקשה שבפניי מבקש הנאשם שיועבר לעיונו אישור היועמ"ש של משרד האנרגיה לביצוע הפעלה היזומה שביימו פקחי היחידה החוקרת במנהל הגז, בה נתפס הנאשם. הנאשם מבקש שהמאשימה תעביר אליו יחד עם האישור גם את התנאים הכלולים בו לביצוע הפעולה. זאת כשהאישור צריך לכלול את הסיבות והנסיבות שהובילו לאישור פעולת הביום וכן פירוט של מי מורשה לפעולה ומהן הפעולות שאושרו במסגרתו של האישור.

לטענתו, כאשר רשות מגישה כתב אישום המתבסס על פעולה יזומה שערכה בלבד ושנועדה להביא להפללתו של אדם, הדבר מחייב אישור ומחייב את המאשימה למסור לידי הנאשם את האישור ותנאיו. אם הנאשם אינו יכול לעיין באישור ניטלת ממנו הזכות הבסיסית להליך הוגן. שכן הוא אינו יכול להשיב לטענות שהובילו לקבלת האישור ולפעולות במסגרתו.

הנאשם מוסיף כי הוא סובר שבמקרה דנן האישור ניתן על מנת להפלילו, שכן כבר מספר שנים שהוא נחשד על ידי המאשימה כבלתי מקצועי בתחום הגז.

הנאשם מציין עוד שבפסיקה נפסק שלמונח חומר חקירה יש לתת פירוש מרחיב ולכלול בו כל חומר הקשור באופן ישיר או עקיף לאישום ונוגע ליריעה הנפרשת במהלך האישום הפלילי. לאור האמור סובר הנאשם שעל בית המשפט להורות למאשימה להעביר לנאשם את אישור פעולת הביום ותנאיו, זאת על מנת לאפשר קיומו של הליך הוגן ולמנוע פגיעה קשה בהגנתו של הנאשם.

המאשימה מתנגדת להעברת ההתכתבות הפנימית שבין הפרקליטות ויחידת החקירות של משרד האנרגיה באשר לאופן ניהול פעולת ביום. שכן, לדידה, עסקינן בהתכתבות פנימית בין גורמי התביעה וגורמי החקירה הכוללים יעוץ פנימי אודות המקרה, לכן הם אינם מסווגים כחומר חקירה ואין חובה להעבירם להגנה. לטענתה, זה אינו חומר חקירה ולכן אין חובה להעבירו לנאשם. יחד עם זאת מציינת המאשימה שהיא מוכנה להעביר את האישור עצמו, לפיו הפרקליטות מאשרת את ביצוע פעולת הביום.

בתשובה לתגובת המאשימה, הנאשם דוחה את הצעתה ומבקש שיועבר אליו האישור כשהוא כולל גם את הפרמטרים לביצוע פעולת הביום.

הנאשם מבקש כי יבחנו גם רלוונטיות החומר לבירור האשמה, מהו האינטרס שייפגע במידה והחומר יועבר, לטענתו, פרמטרים אלו הינם חיוניים להגנתו.

כמו כן, טוען הנאשם שהעובדה שמאשימה מכנה את האישור ותנאיו "תרשומת פנימית" אינה הופכת אותו בהכרח לכזה ולחומר שאינו מהווה חומר חקירה אשר ניתן שלא להעבירו לעיון הנאשם. בעניין זה הוא סובר שאישור לפעולה יזומה ובו כלולים הפרמטרים לביצוע הפעולה אינו יכול להיחשב לתרשומת פנימית. זאת בשל הפגיעה החמורה הצפויה לאדם עד כדי כך שזכותו להליך הוגן תפגע באופן חמור אם לא יינתן לו לעיין באישור ותנאיו.

מעבר לאמור, מוסיף הנאשם, שגם אם המסמך המבוקש ייחשב לתרשומת פנימית, הרי שהפסיקה כבר קבעה חריגים המאפשרים ומחייבים העברת חומרים רלוונטיים הכלולים בגדר תרשומת פנימית לעיון הנאשם. חריגים אלו מחייבים העברת חומרים לעיון נאשם לפי העיקרון המנחה כשמדובר בחומר שאי העברתו תביא לפגיעה חמורה בהגנת הנאשם.

לאור זאת חוזר ומבקש הנאשם גם בתגובתו לתגובת המאשימה לבקשה כי האישור ותנאיו האמורים יועברו לעיונו.

דין והכרעה:

סעיף 74 לחסד"פ קובע כי:

(א) (1) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו; בסעיף זה, "רשימת כל החומר" - לרבות ציון קיומו של חומר שנאסף או שנרשם בתיק שאינו חומר חקירה ושל חומר שנאסף או שנרשם בתיק שהוא חסוי על פי כל דין, וכן פירוט של סוג החומר כאמור, נושאו והמועד שבו נאסף או נרשם, ובלבד שאין בפירוט האמור לגבי חומר חסוי כדי לפגוע בחיסיון לפי כל דין; היו בחומר כמה מסמכים מאותו סוג העוסקים באותו עניין, ניתן לפרטם יחד כקבוצה, תוך ציון מספר המסמכים הנכללים בקבוצה;

...

(א1) תובע יקבל לעיונו מרשות חוקרת או מרשות מודיעין את כל החומר שנאסף או שנרשם כאמור בסעיף קטן (א), לרבות חומר מודיעין, ויוודא שחומר החקירה ורשימת כל החומר עומדים, בעת הגשת כתב האישום או בסמוך לכך, לרשות הנאשם וסניגורו או אדם אחר כאמור באותו סעיף קטן; היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה יקבע הנחיות לביצוע סעיף זה, לרבות לעניין פיקוח על הליך סיווג החומר.

(ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו.

"...

סעיף 74(א) קובע את זכותו של נאשם בעבירה מסוג פשע או עוון לקבל לעיונו ולהעתיק את חומר החקירה ואת רשימת כלל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת והנוגע לאישום.

הפסיקה הגדירה "חומר חקירה" כחומר שהינו רלוונטי לכתב האישום, כשאת המונח "רלוונטי" יש לפרש בהרחבה; כן נקבע שהמושג "חומר חקירה" כולל בתוכו גם ראיות השייכות לפרפריה של האישום; כמו כן, נקבע גם שראיות שאינן רלוונטיות לאישום הנדון, או שהרלוונטיות שלהן לאישום רחוקה או שולית בלבד אינן נכללות, בדרך כלל, במסגרת "חומר החקירה".

הבסיס לקביעה אם חומר מסוים מהווה "חומר חקירה" נבחן על פי כללי השכל הישר וניסיון החיים, כשמטרת העל היא לקבוע האם החומר האמור נדרש על מנת לאפשר לנאשם הזדמנות הוגנת להכין את הגנתו. במילים אחרות ניתן לומר כי יש לבחון קיומה של זיקה בין החומר המבוקש לבין האישום בו מואשם הנאשם.

עם זאת, הפסיקה הכירה בכך שישנם חומרים שקיימת בהם זיקה לאישום ובכל זאת הם לא יוגדרו כ"חומר חקירה", וזאת בשל חשיבות השמירה על אינטרס אחר, כגון השמירה על האוטונומיה של רשויות החקירה.

ככלל הפסיקה אינה כוללת "תרשומות פנימיות" שערכו רשויות התביעה במסגרת הגדרתו של "חומר חקירה". זאת על מנת לאפשר לרשויות התביעה והחקירה חופש פעולה לרשום תרשומות ולהביע בהן את עמדתן ומסקנותיהם לגבי התיק במסגרת ניהול ההליך מבלי לחשוש להידרש לחשוף חומר זה בפני הנאשם. לצד קביעה זו, קובעת הפסיקה כי עצם השימוש במינוח "תרשומת פנימית" אינו מוביל באופן חד משמעי למסקנה שאין להציג את החומר המדובר בפני הנאשם, ויש לבחון את אופי התכנים המופיעים באותה תרשומת.

כך כותבת השופטת חיות בבש"פ 10787/06 אבו שחאדה נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי השופטת חיות, ביום 17.1.2007):

"אחד החריגים לזכות העיון, הלא הוא החריג של "תרשומות פנימיות". משמעותו של חריג זה היא כי אין לסווג כחומר חקירה מסמכים פנימיים כגון תיעוד של דיונים והתכתבויות בין המשטרה לפרקליטות בנוגע לחקירה; סיכומים וסיכומי ביניים על מהלך החקירה; התרשומות מחומר הראיות, עיבודו, ניתוחו וכדומה...החשש הוא כי חשיפת חומר כזה תפגע מעל המידה הדרושה בסדרי עבודתן של הרשויות הממונות על אכיפת החוק וביכולתן לערוך במהלך עבודתן תרשומות אשר תשרתנה את החקירה ואת ההליך הפלילי המתהווה. בהקשר זה הבחינה הפסיקה בין "חומרי הגלם" הנאספים על ידי פעולות חקירה שונות כגון עדויות, ראיות חפציות, מזכרים בעניין פעולות חקירה - המהווים חומר חקירה - ובין עיבוד וריכוז של חומר כזה או התכתבויות פנימיות - שאינם מהווים חומר חקירה. כך נפסק כי התכתבויות פנימיות בהן מנחה הפרקליטות את המשטרה כיצד להמשיך לפעול וכן הנחיות מאת גורם אחד במשטרה למשנהו או סיכום והמלצות המצורפות לתיק שמעבירה המשטרה לפרקליטות, כל אלה "אינם 'הדבר עצמו' [חומר חקירה] אלא עיבודו".

עם זאת הפסיקה סייגה את ההגנה על "תרשומות פנימיות" וקבעה כי לעיתים ידרשו רשויות התביעה להעביר גם אותן לעיון הנאשם. זאת, למשל, כאשר התרשומות מכילות מידע עובדתי חדש ומהותי בנוגע לאישום, מידע אשר לא מצא את ביטויו בחומר החקירה הבסיסי.

במקרה דנן נראה כי אף אם האישור אותו נתנה הפרקליטות לביצוע פעולת הביום יוגדר "תרשומת פנימית" הרי שהוא מכיל מידע עובדתי חדש ומהותי בנוגע לאישום של הנאשם ולאופן הפעולה בו בחרה המאשימה לנקוט בהחלטה על ביצוע פעולת הביום.

אישור הפרקליטות לביצוע פעולת הביום יחד עם התנאים וההנחיות לאופן ביצוע הפעולה הינם מסמך רשמי שנערך לצורך הנחיית המפקחים בפעולתם, וזאת להבדיל מתרשומת פנימית במובנה הקלאסי - שהיא בגדר חוות דעת והערכה, ואין בה משום ניתוח או הסקת מסקנות על בסיס חומר הראיות הגולמי. אישור הפעולה אינו בגדר המלצה אלא הנחיה של הפרקליטות לאופן ביצוע הפעולה.

דוגמא מעין זו מביא השופט שטיין בבש"פ 1378/20 יניב זגורי נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי השופט שטיין, ביום 7.4.2020):

"למשל, החלטות הרשות החוקרת בנוגע לאופן ניהול חקירתה יכול שתיחשבנה ל"חומר החקירה" כאשר הן מקימות מערך חקירתי שבמסגרתו פועלים סוכני משטרה סמויים ומדובבים למיניהם במטרה לדלות מידע מפליל מפיהם של חשודים. מקרה זה ודומיו הם מקרים שבהם קיימת - או עשויה להתקיים - סינרגיה, או זיקת גומלין הדוקה, בין שיטות החקירה לבין תכני האמרות המושגות באמצעותה. מפאת זיקת גומלין כאמור, מן הראוי יהיה, במקרים מתאימים, לשייך את שיטות החקירה שננקטו ל"חומר החקירה" שיהא פתוח לעיון ולהעתקה הסיטוניים על ידי הנאשם".

במקרה דנן האישור ותנאיו מהווים את הבסיס המרכזי לאישום השלישי בכתב האישום שהוגש כנגד הנאשם. על כן נראה שהאמור בו רלוונטי ביותר לאפשרות ניהול ההגנה הראוי של הנאשם מפני כתב האישום. כמו כן, אני סובר שהאישור ותנאיו מכיל מידע עובדתי חדש ומהותי בנוגע לאישום זה, מידע שאינו נכלל, ככול הנראה, בחומר החקירה הבסיסי שהועבר כבר לעיון הנאשם.

לאור האמור אני קובע שעל המאשימה להעמיד לעיונו של ב"כ הנאשם את האישור שנתנה הפרקליטות לביצוע פעולת הביום ותנאיו כחלק מחומר החקירה.

ניתנה היום, ט' כסלו תשפ"א, 25 נובמבר 2020, בהעדר
הצדדים.